

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šte. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvč. (10 stot.).

**GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE** v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in utočljivo v Trstu.

# EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvu lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in nekeplal se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

## BRZOJAVNE VESTI.

### Kazenska razprava proti Hofrichterju pričela.

DUNAJ 23. Danes ob 8. uri zjutraj je pred vojnim sodiščem pričela razprava proti nadporočniku Hofrichterju. Razprava je trajala do 6. ure zvečer. Po dovršenih formalitetah je bil Hofrichter vprašan, če ima kaj prigovarjati sestavi sodnega dvora, kar je zanikal. Obtoženec je izjavil, da nima ničesar dodati izpovedbam na zaslišanju, na kar so ga odvedli. Nato je bil prečitani sklepni predlog stotnika avditorja, ki obsega okoli 120 strani. Razprava bo nadaljevala jutri.

### Proglas novega angleškega kralja.

LONDON 23. Minister notranjih poslov objavlja sledeči kraljevski proglas: Mojemu narodu! Glas udanosti in ljubeznipolne naklonjenosti, ki je odmeval v vseh delih države spominu mojega očeta, in posebno dokazi ljubezni, ki so mu bili izkazani na zadnjih dveh etapah na poti k zadnjemu počitku ter način, ko je nešteta množica ljubeznipolnih podanikov čakala prilike, da bi doprinesla njegovemu spominu zadnji tribut, so mene in mojo rodbino globoko ganili. Ta tako nagla in nepričakovana bolečina, kakor silna je tudi ista, mi je s čustvi, ki jih je zbudila, dala spoznati, da se gre tu za bolečino, ki je zadela v enaki meri mene in moj narod. Nisem osamljen! Ta misel mi daje pogum, da gledam zaupno v bodočnost, močan v veri na Boga, poln zaupanja v svoj narod, v zvestem čuvanju zakona in ustave moje ljubljene dežele. Podpisan: Jurij.

### OGRSKA.

#### Volilno gibanje na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 23. Finančni minister Lukacs se je v govoru, ki ga je imel včeraj v Kremnici s posebno vneto zavzel za volilno reformo. Nasprotni govoricam, češ, da vlada med posamičnimi ministri glede tega vprašanja nesoglasje, je izjavil minister, da se njegovo stališče popolnoma pokriva s stališčem, ki je je ministerski predsednik izrazil v svojem prvem parlamentarnem govoru. — Volilno pravico je treba reformirati, ne le, ker je dosedanja zastarela in je krivična, marveč tudi iz vzrokov socialne pravičnosti. Manje premožnim slojem je brezpogojno treba nuditi prilike, da so zastopani v oni delavnici, v kateri se odloča tudi o njihovi osodi. Le tem potom je možno za dlje časa zagotoviti družabni mir. Iz vseh teh vzrokov, je zaključil minister, se izjavlja za čim razsežnejšo reformo volilne pravice, ali le do one meje, ki je postavljena po zgodovinsko razvitem značaju ogrske države.

BUDIMPEŠTA 23. Grof Julij Andrassy je imel včeraj pred svojim volilci v Nagy Mihaly svoj programni govor. Andrassy je izjavil, da je prepričan, da sta 48. ta politika in osebna unija škodljivi za Ogrsko. Osebna unija bi vodila do največjih bojov, ker jo dinastija smatra kakor nasprotno nje eksistenčnim interesom. Najnovejši dogodki na Švedskem in Norveškem so dinastijo v tem še potrdili. Zato je razvidno, da bi vladar je po težkih bojih dovolil v delitev armade in diplomacije. On — Andrassy — je torej zato, da se obdrži edino prava 67. ta po-

litika ter skupna banka. Govornik se je pa izjavil za trajno ureditev vojaških vprašanj.

#### Italijanska eskadra v Baru.

TOPOLICA 23. Včeraj je knez Nikola vsprejel poveljnika italijanske eskadre admiral de Oretisa. Prebivalstvo je admiralu in častnike navdušeno pozdravljalo. Zvečer je bil pri knezu banket.

#### Francija in Nemčija.

PARIZ 23. O priliki pogreba angleškega kralja Edvarda v Londonu se je nemški cesar Viljem dalje časa razgovarjal s francoskim ministrom zunanjih zadev Pichonom. Seveda sta govorila cesar in minister o politiki. Uvaževan pariški list „Temps“, ki ima, kakor znano, zveze z ministerstvom zunanjih zadev, piše o tem: Nihče ne bi mislil, da se bosta cesar Viljem in minister Pichon o tej priliki razgovarjala o politiki. A ne izdamo nikakih tajnosti, ako povdarimo, da sta izrazila oba svoje zaupanje na bodočnost miru in sloge, ki se opira na častna sporazumljenja povsodi, kjer so taki sporazumi mogoči. Nemčija in Francija sta nekaj mesecev sem dosegli to slovo v gotovih točkah, ne da bi kaj trpeli na svoji časti ali na svojih interesih.

#### Nemški cesar na Dunaju.

DUNAJ 23. „Mittags-Zeitung“ poroča iz baje dobrega vira, da pride nemški cesar meseca septembra na Dunaj, da bo osebno čestital cesarju povodom njegovega 80. rojstnega dne.

#### Dopolnilne parlamentarne volitve v Belgiji.

BRUSELJ 22. Danes so se vršile volitve za obnovitev polovice sedežev zbornice. Volilo se je v 85 okrajih, ki so bili do sedaj zastopani po 50 klerikalcih, 23 liberalcih in 12 socialisti. Volitve so se vršile v Bruselju, Antverpenu in Namuru ter poglavito v Flandrijskih kmečkih okrajih. — Glasom volilnih rezultatov, dospelih do 10.45 po noči je bil izvoljenih 40 katolikov, 17 liberalcev, 17 socialistov. Ministerski predsednik Scholaert je bil zopet izvoljen v Lovaniji. — Katoliki so izgubili en sedež.

#### Bolgarski car v Bruselju.

BRUSELJ 23. Kralj Albert in bolgarski car Ferdinand sta sinoči dospela semkaj iz Londona. Bolgarski car ostane tukaj nekoliko dni.

#### Volitve v španski senat.

MADRID 23. Glasom vspehov o volitvah v senat, znanih do 10. ure sinoči, je bilo izvoljenih: 78 liberalcev, 27 konservativcev, 3 republikanci, 2 regionalca, 5 katolikov, 3 neodvisni, 2 karlista in 9 škofov.

#### Veliki vezir odstopi.

CARIGRAD 23. Govori se, da namestnik veliki vezir po zaključku zbornice potovati po Evropi. To smatrajo v diplomatičnih krogih kakor znak njegovega odstopa. — Nasledoval mu bo baje Hilmi paša.

#### Halleyeva repatica.

DUNAJ 12. Danes ob 8-40 uri zvečer so na tukajšnji zvezdarni opazovali Halleyevo repatico, ki jo je bilo dobro videti.

nil sem samo, — da dokažem, kdo in kaj je Agičeva.

— Pa res, — je dostavil Levi, — ali je dostojno, da ga čaka vsacega večera o mraku pri oknu? Že priprosto ljudstvo je to opazilo ter se zgražalo, ker Žunič je poročen, ona pa učiteljica, — prosim vas torej!

— Istina, istina, — a prosim vas, naj se to ne širi. Vse to sem jej povedala. Meni naposled ni vsejedno, kako se vede v moji hiši. Zabrnila sem jej sestanke pri oknu, a kaj hočem, — ona ga je povabila v hišo.

Temu pa nisem mogla oporekati. Nikomur ne morem pokazati vrat, a kamo-li upravitelju?

— Adela! — jo je prekinil Lisič, kateremu je bila vsa zadeva dobro znana.

— Lepo učiteljico smo dobili! — je dostavil Lenhart.

— Oh, človeka je prav sram, — je menila Milkovičeva, a Lisička jej je pritrdila.

V tem hipu je zazvonil cerkveni zvon prvih č polunočnici. Močno, blagodoneče, — sveto so se razlegali oznanjevalci Njega, ki je dospel na svet, da premaga smrt, da se daruje in reši ljudstvo z božjim naukom ljubezni! V tem trenutku se je pojavila na

#### Zrakoplovstvo.

DUNAJ 23. Kakor je sedaj konečno določeno, dospe grof Zeppelin s svojim balonom. Z III, dne 10. junija na Dunaj in sicer se ob 3. uri popol. ustavi pred Schönbrunskim gradom.

#### Strankarski boji med Irci.

LONDON 23. V Corku (Irsko) je prišlo na nekem shodu, ki se je vršil včeraj, do velikih nemirov in pretepov med obema irskima strankama. 12 oseb so morali spraviti v bolnišnico.

Petrograd 23. Petrogradski metropolit Antonij je opasno obolev. V vseh cerkvah se opravljajo zanj molitve.

Budimpešta 23. Cesar je danes predpoludne zadnjikrat delil splošne avdijske za časa svojega bivanja v Budimpešti.

Dunaj 23. Dunajski listi poročajo iz Gradca, da je pisatelj Peter Rosegger obolev na influenci in bronhiti; vendar se sedaj počuti bolje.

## Češko državno pravo in Slovenci.

Govor dra. Rybářa, naperjen proti češkim radikalcem, je te poslednje silno razburil, da so govorniku očitali celo sovražstvo proti Čehom. Tej nevolji je dal izraza njihov govornik g. posl. Choc v seji zbornice poslancev dne 13. maja in se je bil tako razgrel, da je insinuiral dru. Rybářu, češ, da je hotel norce briti iz češkega državnega prava. Govornik je naglašal, da za češko državno pravo so vse češke narodne stranke, da bi bil torej dr. Rybář moral napasti vse češke poslance, ne pa samo radikale.

Dalje se je posl. Choc v svojem odgovoru dru. Rybářu posluževal argumentacije, ki jo moramo se stališča slovenske solidarnosti najgloblje obžalovati. Naglašal je namreč, da so Jugoslovani manjša skupina v Enoti, nego so Čehi, da torej prvi ne morejo zahtevati, da bi poslednji ravnali po njih željah in zahtevah.

Na ta očitanja in podtikanja je odgovoril dr. Rybář v istej seji dne 13. maja z nastopnim stvarnim popravkom:

Visoka zbornica! Moj govor od minolega torka je dal pristašem narodno-socialne stranke kakor tudi državno-pravne stranke povoda, da so me najhujše napali, in sicer to tu v zbornici kakor tudi doma v svojih publicističnih glasilih. Jaz pa sem se danes prepričal, da ti napadi izhajajo le iz jednostavnega nepravlega umevanja mojih izjav, in sicer posebno glede izvajanja o državno-pravnem vprašanju. Očitale se mi je in to se je zgodilo tudi danes od strani g. tovariša Choca kakor tudi od strani g. tovariša dra. Hajna, da sem norce bril iz češkega državnega prava, da sem isto napadal, da sem zašel v protislovje se svojimi daljnimi izjavami itd. (Mej-klici). Očitale se mi je, da pobijam češko državno pravo, da sem je celo — to mi je očitil g. dr. Hajn — označil kakor nevarnost za nižje-avstrijske Čeha, in slične stvari.

Nu, gospoda moja, jaz sem v svojih izjavah minolega torka izrečno izjavil — in to ponavljam — da smo se mi Slovenci in Jugoslovani od začetka ustavne dobe v

pragu Jurkica. Držala je v vsaki roki po jeden zavitek. V lice je bila rudeča, a z obraza jej je sijal sramežljiv, dražesten nasmeh in blažen odsev z oči.

— Božič se je nekoliko zakasnil, — je začela nekoliko v zadregi, — no, na dobre ljudi vendar ne pozablja. Evo — gospa, to je prinesel vam, — to, Dragica, tebi, — a pozabil ni niti na gospoda Lisiča.

V tem trenutku je Jurkica resnično izgledala kakor pravi angelj. Vsi so ostrmeli. Lisički je poklonila lepo, precej elegantno podvzglavje, Milkovičevi je dala vezen robec z lastnorčno napravljenimi čipkami, a Lisiču škatljico za tobak. Vse to je napravila sama, hoteča s tem iznenaditi svoje sestanovalece ter pokazati jim spoštovanje, ki je goji do njih. Ker je pa v zadnjih dneh imela polne roke posla za roditelje, brate in sestre, zamogla je dovršiti te predmete le v največji naglosti in ravno radi tega je morala tudi istega večera zapustiti družbo ter umakniti se v svojo sobico.

Vsak drugi bi se v takem slučaju čutil v zadregi, ali Lisička se ni. Povsem mirno, če tudi ne ponosno, se je zahvalila Jurkici. Zavedala se je vsega in ne sledi kake zadrege ni bilo na njej. Medtem sta se Lisič in Milkovičeva osvestila. Slednja se je ovila Jurkici okoli vratu, ganjena je iztisnila od nekod par solz ter začela opravičevati se, da ni

Avstriji vsikdar najnesebičneje zavzemali za češko državno pravo, za vsa državno-pravna stremjenja Čehov in da bomo tako delali tudi v bodoče, ter dostavil, da to tem bolj, ker ne vidim protislovja med uredničenjem češkega državnega prava in principom narodne avtonomije.

Kar se tiče razmerja med državno-pravnimi vprašanji in boji nižje-avstrijskih Čehov za enakopravnost, se mi je še posebno očitale, da sem v tem pasusu svojega govora norce bril iz češkega državnega prava ter izjavil, da bo v tem pogledu v varstvo čeških manjšin bolje služil člen XIX. državnega temeljnega zakona. Izjavljam in popravljam stvarno, da ob tej priliki absolutno nisem norcev bril iz češkega državnega prava, marveč sem le jednostavno izjavil, da samo s pomočjo češkega državnega prava — prosim besedico samo stoji v mojem govoru, na kar sem ravno poprej opozoril gospoda tovariša Hajna — se ne morejo povspeševati stremjenja nižje-avstrijskih Čehov, ampak da treba poleg državno-pravnih stremljenj tudi na podlagi sedanje ustave delati za zboljšanje razmer.

Da ta moj nazor nikakor ni krivoverski, ampak, da je lasten celo jako dobrim češkim braniteljem državnega prava, to hočem dokazati takoj. Gospod tovariš dr. Hajn je bil tako ljubezniv, da mi je izročil dve deli, da morem studirati češko državno-pravno vprašanje. Jako hvaležen sem mu za to, to tem bolj, ker sem ob naglem prečitavanju ravno teh del našel mesto, ki se popolnoma strinja z mojim nazorom. Tam je rečeno — češko je in sem tu prevel (čita):

„Slezijo ne bomo v državno-pravni politiki odkazovali nikake prevelike vloge. Tammošnja češka manjšina se nahaja v stanju narodnega vzbujanja in organizacije. Puščajmo jih raje na tem delu in jih bomo pri tem, v kolikor je to možno, podpirali. — Ko pride ura za Slezijo, se oglasi tudi ta k sobojevanju za češko državo.“ (Zvršetek pride).

### Najnovejša tržaška „veleizdajniška“ afera.

Da-si ne bi pritrdili vsakemu nazoru v tem le dopisu, ga vendar priobčujemo, ker je v njem brezdvomno mnogo resnice; Avstrija je država, v kateri cveto najbujnejše razne vrste „veleizdaj“. Enkrat razkrivajo „veleizdaj“ v Pragi, potem v Zagrebu pa v Carnovicah, v Južnem Tirolu in v tem trenutku smo mi tako srčni, da imamo nekaj podobnega tudi v Trstu. Neznamo sicer, kaj vse so zakrivali oni mazzinijanski mladiči, ki so bili minulo soboto aretirani. Govor je samo to, da otročaji, ki se zbirajo v mazzinijanskem društvu, ne morejo biti posebno nevarni za državo. Prosim vas, pogledajte samo starost aretirancev. To so Vam dečki od 17—20 let! Če bi bilo res par desetih takih mladičev že nevarnih naši državi, potem, — no, potem bi pač ne kazalo drugoga, nego da takoj napovemo likvidacijo....

Da Italijani niso ravno posebno veliki avstrijski patrijotje, je vendar-le nekaj samo ob sebi umevnega. Če se še pomisli to, kako vodi dunajska vlada Italijane za nos z njihovo univerzo, potem treba priznati, da bi trebalo Italijanom posebnega samozatajevanja za ohranitev avstrijskega patrijotizma.

tudi ona mislila na to ter jej tako ne more povrniti z ničemer. Medtem je Lisička točno pogledovala vse troje predmetov. Z ostrim koncem pripognjenega jej nosa je venomer gibala, kar je pomenilo, da jej kaj ne ugaja na teh delih.

— Da ste, gospica, vzeli modre volne, lepše bi izgledalo, — povzglavje bi bilo lepše; pa tudi ta zvezda v čipkah na robu morala bi biti večja, — se je obrnila do Jurkice.

Ta pripomba je ranila Jurkico. Zdela se jej je čudna, a vrhu tega še nedostojna. V odgovor ni zmogla niti besedice; — šele čez nekoliko je skomizgnila z rameni in rekla, naj se jej oprosti, ker čas jej je bil kratek, a tudi vsega potrebnega materijala ni mogla dobiti in tako dalje.

Lisička je bila v dno duše jezna na Jurkico. Uvidevala je dobro — bila je zelo ostroumna — vso neznost in dobroto v činu tega dekleta. A ravno to jo je ljutilo še bolj. Ako kedaj, uverila se je tega večera, da jej je Jurkica zelo zoperna. Ob tolikih prilikah že si je morala priznati, da jo dekletko visoko na kriljuje, a ta misel jej je bila grozna. Zato je skušala prevariti samo sebe ter se je uverovala, da to dekletko ni v ničemer nad njo.

(Pride še.)

### PODLISTEK.

#### Jurkica Agičeva.

Povest.

Prvotni spisatelj Ks. Šandor-Gjalski. — Prevel Fr. Orel.

— Ka—a—aj? — je zakričala v čudu vsa družba.

— A to je. Povem vam še drugo. A znate kaj? Ali mi ni Smiljanec odpovedal stanovanje! Pa zakaj? Gotovo, ker se je Agičeva bala, da moja Mica premoči Smiljanca. Tako, tako je!

— Ne — ne — ne govorite tako. Gospica Agičeva se mi ne dozdeva taka, — se je vmešal Lisič.

— Oho! — Oho! — so mu prestrigli besedo vsi.

— Ne dozdeva se — ne dozdeva, — je začel Garašev. — A kaj je s Žuničem?

— Pst! — Pst! — se je oglasila Lisička.

— No — no — med nami bodi povedano. Jaz ne bom nadaljevala. Navsezadnje — bil bi velemožni neumen, da ne bi zagrabil iz polne sklade, ki se mu ponuja. Ne govorim tega proti njegovi osebi. Ome-

Umevno pa le, da čustva, ki se morajo sedaj nahajati v srcu slehernega Italijana, nahajajo odmeva v nepremišljenih činih mladine, ki je povsodi nositeljica nepremišljene radikalizma. Kaj da so mladiči, ki so bili te dni aretirani, zakrivil, sicer (kakor že rečeno) ni znano, a bržkone gre slučajno za kake prestopke, ki bi se jih dalo kaznovati policijskim potom. S tem pa, da se napravljajo kar cele politične, ali še celo „veleizdajniške“ procese, se le vzbujajo v bližnjem kraljestvu mnenja, da so tožbe naših litalijanov o zatiranju opravičene. Ob enem pa mora trpeti tudi ugled naše države pred ostalim inozemstvom. Pomislite samo, kaj naj si misli svet o državi, kjer so veleizdajniški procesi takorekoč na dnevnem redu. Tu sta možni samo dve sodbi: ali da v državi ni nikake politične svobode, ali pa da so v državi veleizdajniki!

Da ni nobena teh dveh alternativ posebno pripravna za povzdigo ugleda naše države pred inozemstvom, bo menda jasno, a tudi na znotraj taki procesi ne dosežajo nikdar svojega namena, ker so ravno ječe in policijske persekucije najmanj pripravna sredstva za vcepjanje patrijotizma.

Nu, vzemimo slučaj, da ima ta najnovejša veleizdajniška afera vendar resnega ozadja. Potem pa naj gospoda na Dunaju položijo roke na srce in naj se vprašajo: niso-li ravno oni skozi leta in leta se svojim nesmiselnim vladnim zistomom v našem Primorju omogočali javno vzgojo, ki v svojih skrajnih konsekvencah dovaja do veleizdaj? Mi vemo za slučaje, ko so celo tržaški namestniki tu pa tam svetovali kaj, kar ni bilo v skladu s tradicionalnim zistomom, torej nekaj pametnega, ali dunajska ušesa so redno ostajala gluha za pametne navsvete.

Vedno so „viši oziri“, to je, oziri na razpoloženje v Italiji, uravnavali vladno politiko v našem Primorju, a sedaj naj se še kdo čudi, ako italijanska mladina smatra za samoobsebi umevno, da — zre v Italijo.

Kakoršnja setev taka žetev! Zato pa ostaja moje trdno uverjenje, da naših litalijanov ne strežnijo zapori, ker ozdraviti jih more le drugačna vzgoja, za katero naj poskrbi drugačen vladni zistem tu na bregovih Adrije!

## Dnevne novice.

**Kranjski deželni zbor** bo baje sklican meseca junija na kratko zasedanje.

**Svobodno združenje slovenskih strank.** Neimenovani poljski politik je podal predlog, naj bi ustanovili v državnem zboru svobodno združenje slovenskih strank. To združenje ne bi imelo biti nikak nacionalni blok, tudi ne zveza posamičnih klubov, temveč nekaka slovenska konferenca, v katero bi vsaka slovenska stranka poslala gotovo število svojih zaupnikov v svrhu skupnega postopanja v skupnih stvareh. To združenje naj bi ne imelo nikakega ofenzivnega, pač pa defenzivnega značaja.

**Konference za češko-nemški sporazum** so se vsled izjave čeških agrarcev, da prepuščajo izvrševalnemu odboru stranke, naj odloči, o udeležbi na konferenci, nekoliko zakasnilo. Češki klerikalci so sklenili, udeležiti se jezikovnih posvetovanj, a vstrajali bodo na tem, da se morajo vsa odločilna posvetovanja vršiti v Pragi.

**Češko-slovenski klub v Ljubljani.** — Kranjska deželna vlada je odobrila pravila novoustanovljenega češko-slovenskega kluba s sedežem v Ljubljani. Ustanovni občni zbor se bo vršil v kratkem.

**Anarhistično zaroto** so razkrili v Buenos-Airesu v Braziliji. Aretiranih je bilo nad 100 oseb, med temi razni odličnjaki, ki so osumljeni udeležbe na zaroti. Razpuščenih je več društev.

**Za razporoko v Avstriji.** V soboto se je podala k ministru pravosodja Hohenburgerju deputacija, ki ga je imenoval 200.000 katoliških ločencev v Avstriji naprosila, naj bi se že enkrat reformirali dotični zakoni o ločitvi zakona. Gospod Zaluzny je slikal stanje katoliških ločencev, na kar je minister odgovoril: „To mi je dovolj znano o tem bi se lahko pisalo cele knjige.“ — Gospa Poklitar je prosila ministra, naj bi se dovolilo katoliškim ločencem, da bi se smeli vdrgiti poročati, na kar je minister izjavil, da je samo ob sebi umevno, da mora priti do reforme zakonov glede ločitve.

**Zdravniški izlet v Zagreb.** Izlet slovenskih zdravnikov v Zagreb, ki se je imel vršiti 26. in 27. t. m., se je moral za letos odložiti.

## Domače vesti.

**„Gorica“** klobasari od številke do številke v kilometričnih člankih proti nam. — Umeje se, da na vsa ta neskončna klobasarenja ne bomo odgovarjali podrobno, pač pa si pridružujemo sumaričen obračun, čim se „Gorica“ izklobasari. Na neko trditve v zadnji nje številki, ki drastično pravi, kako „Gorica“ računa na nevednost svojih čitateljev, za kar naj se jej ti poslednji prav lepo zahvalijo, pa moramo že takoj reagirati.

Na našo trditve, da je vse postopanje Gregorčičeve stranke prirojeno po želji vlade, pri čemer smo mislili seveda centralno vlado, odgovarja s tem, da trdi, da to

ni res, *marveč, da je bil dr. Gregorin vladni kandidat, za kar pa ne navaja nobenega konkretnega dokaza. Mi pa moremo v podkrepitve svoje gornje trditve navesti naslednja dejstva:*

1.) Ko je na predzadnjih deželnozborskih volitvah zmagała v slovenskem delu dežele Gregorčičevi stranki nasprotna struja, bi bilo naravno, da bi bila centralna vlada imenovala glavarjevega namestnika iz vrst tedanje večine v slovenski deželnozborski delegaciji. To je poslednja večina zahtevala v posebni spomenici na centralno vlado, a Gregorčiču in njegovim somišljenikom na Dunaju se je posrečilo izposlovati od centralne vlade, da je, kršeč parlamentarno načelo, imenovala namestnikom deželnega glavarja d. r. Gregorčiča, torej člana slov. manjšine.

2.) Ko je bil goriški deželni zbor razpuščen vsled brezvestne Pajer-Gregorčičeve obstrukcije, je slovenski klub zahteval od vlade, naj se volitve ne vrše na jesen, ko je velik del Gregorčičevi stranki nasprotnih volilcev odsoten iz dežele. Centralna vlada pa je Gregorčiču na ljube razpisala volitve ravno v onem času, ki je bil za njemu nasprotno stranke najneugodnejši.

3.) Ko je Pajer-Gregorčičeva zveza v zadnjem zasedanju goriškega deželnega zbora, gazeč zakon in parlamentarno dostojnost in moralo, razveljavila slovenske veleposedniške mandate ter si na ta način z nasilstvom osigurala drugi deželnozborski mandat, ni vlada ganila proti takemu kršenju zakona niti s prstom, ter je molče odobrila rečeno nasilje. Dolžnost njena bi pa bila, da v očuvanju zakona in parlamentarne morale in v eksemplu za bodoče čase odgovori na tako nasilje z razpuščenjem dež. zbora.

Ozirom na ta kričeča dejstva se obračamo do razsodne javnosti, naj ona presodi, kateri stranki je vlada na uslugo in kateri ne!

**Resni časi** Pod tem naslovom piše „Časopis češkega uradništva železničarstva“ v zadnji svoji slovenski prilogi:

Včasih je bilo vprašanje nacionalizma zgolj političnega značaja. Od časov jožefinizma pa do Badenije bi veljalo to pravilo. Narodnostna ideja je tlela v narodih, bila je tu, pokazala se je smpatja v vsej svoji posebni luči, toda nihče ni pav vedel, kam bi s to svetlo plamenico.

Nekateri so jo izrabljali in so se naslajali le ob njenem zunanjem svitu, zakaj nenadna, presvetla luč zahrepenjene, komaj zaslutene neznane zarje je ugajala očem, navajenemu prijetnega mraka, ki ne vznemirja ne srca, ne priučene in privzgojene udobnosti. Glasen klic iz poluminole dobe po svoji in pravici narodov je našel začasen, kratek in votel odmev.

Naenkrat pa si je osvojila misel nacionalizma vesoljstvo. Splavela je iz idealnih sfer na realna tla: postala je podlaga narodnega, strogo gmočnega vprašanja.

Gospodarska politika je začela govoriti o interesih posameznih narodov, trgovska politika se je pričela baviti o koristih določenih narodnosti — že dolgo govorimo o politiki in nevarnosti posamičnih ljudskih plemen.

Tako dalekosežno in vsega preišljevanja vredno gibanje je vplivalo tudi na vse današnje stanove. V težkih časih skoro totalnega gospodarskega poloma povsod in v vsakem oziru se je moralo zgoditi tudi to.

Kapitalizem je pripravil narode tako daleč, da so nastale razne revolucije, ki so bile najprej začetek boja bolj za abstraktne pojme, (gl. prvi del francoske resolucije), a obenem mejnik med utopistično idealnostjo in med realnim stremljenjem gospodarskega izboljšanja.

Boj tlačanih je postajal vedno ostrejši, vedno neizprosnejši in ni ponehal do današnjega dne. A v naši dobi je dobil ta boj, ki je bil včasih do gotove mere razreden, že še bolj zaokroženo obliko.

Narodnostna misel, ne samo politični, tudi gospodarski nacionalizem, je posegel v gospodarski boj. Nasprotniki nacionalizma pravijo, da je to le neka novejša oblika, še bolj krut vzrok in način zatiranja slabjših. Morda res.

Ravno vsled tega, da ne bomo poraženi v tem nesposobnem boju, se moramo braniti z enakim orožjem. Gospodarski boj se je odličil z nacionalizmom, na narodnogospodarski podlagi temelji, in vsa gospodarska politika zasleduje koristi posameznih narodov. To kaže vsem pot, tudi nam.

Ta gospodarska politika ne vodi samo večjih narodnostnih skupin, tudi v poedine stanove, razna združenja in razne organizacije je posegla.

Danes torej, ko se giblje in razvija vse le v okviru nacionalizma, ko se moramo boriti za kosček kruha ne samo kot uradniki, služeči vsi skupnemu gospodarju, temveč tudi kot sinovi svojega naroda, ki mu samogoltniki odrekajo pravico do eksistence in nas izpodrivajo v službi na domačih tleh — danes ne moremo in ne smemo več držati rok križem in čakati hujšega.

**Boj na gospodarskem polju in v okviru narodnosti so nam vsilili.** In sprejeli smo ga in ga dobojujemo častno, o tem smo prepričani.

Ozrite se po vseh stanovih, opazujte stanovske organizacije, pa nam pritrdite. Uvidite tudi, da ta boj ni dosegel še vrhunca — še hujši bo.

Kdo ostane miren ali celo plah in kdo koče še stopiti v naše vrste, pod naš svetli prapor?

**Birma.** V nedeljo predpoludne je goriški knezo-nadškof mons. dr. Francisek Sedej birmal v baziliki sv. Justa 992 dečkov in deklic. — Prihodnjo nedeljo dne 29. t. m. bo pri sv. Justu zopet birma, in sicer kakor minolo nedeljo, po peti maši, ki prične ob 9. dop.

**Moška podružnica družbe sv. CM** vabi na svoj XXIV. OBČNI ZBOR, ki se bo vršil danes, dne 24. majnika v gor. restavracijskih prostorih „Narodnega doma“ točno ob 8. uri zvečer s sledečim dnevnim redom: 1) Nagovor predsednika. 2) Poročilo tajnika. 3) Poročilo blagajnika. 4) Volitev odbora. 5) Volitev 3 zastopnikov za glavno skupščino. 6) Razni predlogi in nasveti. K obilni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

**Narodna požrtvovalnost** je v „Narodnem domu“ pri Sv. Ivanu res vzorna. Ob vsaki priliki, bodi družba le dveh ali treh oseb, je že mili „angelček“ na mizi, ki se sklenjenima rokama prosi: „za našo deco!“ In ušesa zavednih Svetoivančanov niso gluha za prošnje „angelčka“, temveč sega vsakdo rad v svoj žep, da daruje po svoji moči. V 12 dneh je bil nabiralnik napolnjen do vrha, da so ga morali izprazniti. Sešeli so in — čujte — v 12 dneh se je nabralo 52 K! K temu seveda je pripomogla tudi repatica, ki je privabila k Sv. Ivanu v sredo večer številno nestrahopetnih ljudi, ki so se ob zvokih godbe divili krasni noči, ki pa ni imela najmanjšega znaka, da bi bila zadnja. — Srčna hvala v imenu „angelčka“ vsem darovateljem in druge narodne gostilne prosimo, da se vzgledujejo na gostilni „Narodnega doma“ v Sv. Ivanu.

**Pri belem konjičku.** To velezabavno burko uprizori št. Jakobška Čitalnica prihodnjo nedeljo 29. t. m. kot zaključno predstavo v dvorani „Narodnega doma“ pri sv. Ivanu. Pri predstavi sodeluje iz prijaznosti g. ca Janova.

**Izlet pevskega zbora Glasbene Matice na Artviže.** Kljub malo dobrega obetajočemu vremenu se je vendar vdeležilo lepega izleta v nedeljo okoli petdeset pevcev in pevk ter prijateljev petja. Pod vodstvom predsednika g. d. r. Slavika in pevovodje g. Mahkote in ob milosti neba je izlet Rodik—Artviže—Zavrhek—Divča, ena najkrasnejših tur v naši daljni okolici, uspel kar najlepše. Na vseh postajališčih se je pridno pelo. — Lepa narava, petje, hoja, dobra okrepčila in prisrčna familijarnost so spravili vdeležnike izleta do najbolj židane volje.

**Tržaška krajna skupina „Zveze avstrijskih poštinih in brzojavnih uslužbencev“** priredi v nedeljo, dne 12. junija t. l. svojo prvo pomladansko veselico v prid vdovam in sirotam članov skupine na vrtu društvene gostilne pri Sv. Ivanu, zraven cerkve. Ker nudi vsopred, ki bo pravočasno priobčen, veliko zabave in ker se bo veselica vršila v blag namen, se je nadejati obilne vdeležbe.

**Otvoritev brzojavne postaje s telefonskim obratom in javne govorilnice v Momjanu.** S 1. junijem t. l. se preda javnemu prometu brzojavna postaja s telefonskim obratom in javna govorilnica v Momjanu. Medmestna govorilna razmerja in pristojbine za Momjan so iste kakor za Buje.

Za pogovore v razmerju Momjan-Buje in obratno velja krajevna govorilna pristojbina 20 st.

Brzojavna postaja v Momjanu je opremljena mesto brzojavnimi s telefonskimi aparati in je z najbližjim brzojavnim uradom Buje spojena potom telefonske proge, katere služi v posredovanje toliko brzojavnega, kolikor telefoničnega prometa.

Na zunaj, to je strankam nasproti uraduje brzojavna postaja z morse-obratom in veljajo torej glede sprejemanja in dostavljanja brzojav in glede ostalega prometa s strankami za brzojavne postaje v splošnem veljavni predpisi tudi za to postajo s telefonskim obratom.

**Deželno društvo državnih pogodbenih uradnikov** v Trstu priredi jutri v sredo v dvorani drž. uslužbencev, ulica Barriera vecchia št. 8. redni občni zbor. Dnevni red: „Naša regulacija in službena pragmatika“. Eventualnosti. Začetek ob 8. uri zvečer.

**OPOZARJAMO** naše rodoljube, da se vrši nocoj ob 8. uri zvečer občni zbor moške podružnice CMD v gor. restav. prostorih „Nar. doma“. Radi dogovora o jubilejni slavnosti prosimo polnoštevilne vdeležbe.

**C. in kr. vojna mornarica.** Glasom brzojavne vesti, je vojna ladja „Cesarica Elizabeta“ dne 21. t. m. dospela v Itosaki, kjer ostane 4 dni. Na ladji je vse zdravo.

**Otvoritev telefonske centrale v Buzetu.** S 1. junijem se otvori na c. kr. pošt-

nem in brzojavnem uradu v Buzetu javna govorilnica, ki bo zajedno poslovala tudi kakor mestna telefonska centrala (točasno brez medmestne zveze).

Uradne ure govorilnice (centrale) so iste, kakor za brzojavno službo.

**Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov.** Vse tovariše uljudno vabimo, da bi prišli na ustanovni občni zbor jeseniške podružnice na Jesenicah v nedeljo 29. t. m. ob 6. uri zvečer. Nihče, ki ima čas, naj ne zamudi tega važnega zborovanja v hotelu „Pri Sokolu“. Osrednji odbor.

## Tržaška mala kronika.

**Iz vele mestne luže.** Predvčerajšnjem zvečer je magaziner državne železnice Ferdinand Hinze šel po ul. Crosada, ko je k njemu prihitela vsa prestrašena neka ženska, in ga prosila naj pokliče redarja, češ da neki mož jo hoče oddati v neki lupanar. — Hinze je takoj to storil; redar je bil slučajno nedaleč od tam. Dočim je redar izpraševal deklico, je oni, ki jo je hotel baje oddati, na enkrat zasolil Hinzeju tako za-ušnico, da se je isti zvalil na tla z okrvavljenim licem. Redar ga je nato aretiral. Med tem pa je bila deklica kar izginila. Aretirani 24-letni natak, Ivan Szepe iz Ogrskega, je odločno zanikal, česar ga je obdolževala deklica. Ta da je dekla pri neki rodbini v ul. S. Anastasio in da on jej je hotel preskrbeti drugo službo. — Pridržali so ga v zaporu.

**Štirje poskusi samomora.** — Včeraj zjutraj ob 5. uri in pol je zapazil redar, da je iz trgovine plinovitih aparatov Antonije Del Giorno v ul. Squero vecchio št. 1 prodiral močan duh po plinu. Vrata so bila zaprta od znotraj. Opozoril je inspektorja od redarske postaje v ul. Rettori, ki je dal odpreti vrata. Silen duh po plinu je prihajal vstopajočim nasproti. V štacuni so našli mladenko, ki je brez zavesti ležala na klopi. Ponesli so jo takoj v bližjo kavarno „Flora“, od koder so zaprosili zdravniško postajo za pomoč. Zdravnik je konstatiral, da je deklica izpila jedke vode in jo je dal prepeljati v bolnišnico. Bila je to hčerka Antonije Del Giorno po prvem zakonu, 22-letna Lidia Perkovic. Včeraj zjutraj je na vse zgodaj odprla štacuno, se zaprla notri, pustila potem, da naj se plin razliva iz cevi in na to izpila okoli četrta litra konjaka. Hotela se je omamiti. Na to je požrla strupa. Razlog tega obupnega koraka ni znan.

Alojzij Bontempo, star 31 let, monter za plin in vodo, stanujoč v ul. Sapone št. 5, je hotel predvčerajšnjem ob zarji z nabrežja Mandrachio skočiti v morje. Redar ga je še pravočasno zadržal. Umiril ga je in potem peljal na dom.

Emilija Bajc, stara 25 let, stanujoča v ul. S. Francesco d' Assisi št. 41, je predvčerajšnjem v samomorilno svrhu izpila kar pol litra denaturaliziranega špirta. Napadle so jo strašne bolečine. Zdravniška postaja jej je prinesla prvo pomoč. Razlog samomorilnega namena: domači preprij.

Trgovca g. Maks L., star 22 let, stanujoč v ul. Commerciale št. 7, je hotel predvčerajšnjem skočiti z okna na ulico in si končati življenje. Domačini so ga zadržali. Obupaval je radi ljubezni.

**Koledar in vreme.** — Danes: Marija pomoč krist. — Jutri: Gregor VII. pap.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 22° Cels. — Vreme včeraj: jasno, veter.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. — Hladni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

## Naše gledališče.

### Poročilo intendantovo

na občnem zboru „Dramatičnega društva v Trstu“, dne 19. majnika 1910.

(Zvršetek.)

Z vodstvom zagrebškega in ljubljanskega gledališča sem dopisoval glede zveze vseh jugoslovanskih gledališč.

Kako sem že omenjal nakratko, smo priredili več gostovanj: v Gorici (dvakrat), v Lokvah na Krasu, v Ajdovščini, v Pazinu in pri Sv. Ivanu poleg Trsta.

V začetku sem si bil napravil načrt tako, da bomo kar največ gostovali po deželi in tako popularizirali slov. gledališče. Ta namen se mi ni popolnoma posrečil. Res je sicer, da smo povsod dosegli velik moralen vspeh, gmočno pa se nam je obneslo to gostovanje samo v Gorici. Ker smo bili že tako v denarnih stiskah, smo morali biti tudi v tem oziru previdni.

Če bi smel malo rekapitulirati, bi konstatiral, da je bila minola sezona v moralnem oziru več ali manj prav lepa, da je odbor dramatičnega društva intenzivno delal in neprestano skrbel za napredek in ugled slovenskega gledališča.

Le gmočno smo bili na slabem, in sicer v drugi polovici sezone. Več in bolj preišljeno in s toliko obzirnostjo, kakor je delal dosedanji odbor, bo težko še kateri. Hoteli smo namreč storiti vse, kar je bilo le možno, da si ne bomo mogli kaj očitati.

In vendar ni šlo tako kakor bi moralo. Repertoar je bil popolnoma nov, repriz kot rednih predstav samo troje, mnogo burk in veselih iger — gledališče pa skoro pazno.

Zgodilo se je celo, da smo morali neke predstave odpovedati. Nesreča je bila to, ker je bila sobota itd. Prve dni po Veliki noči — v sredi tedna — pa so napolnili do dveh tretjin gledališče „Fenice“ tisti, ki jih k nam ni bilo.

Vsak po svoje! —

To sezono nam je nekaj kvarilo tudi to, da so posamična društva začela pripravljati predstave. Z narodnega stališča nas mora to le veseliti — drugače pa je, če se postavimo na stališče rednega in pravega gledališča.

Mislil, da se razumemo. Društva bi storila prav, če bi raje pridno obiskovala in in tako vzdrževala eno gledališče, kakor pa da bi kosala svoje moči in izrabljala preprosti instinkt mas, ki hočejo kaj plitvega in zavitega v gotovo pompoznost.

Tudi sicer bi društva ne smela pripravljati svojih stvari ravno ob času naših predstav, če jim je kaj na obziru slovenskega gledališča.

Gorko besedo tudi vsem tistim, ki potrebujejo dvorano. Predvsem naj pomnijo, da je dvorana, če imamo že stalno gledališče, v prvi vrsti za vaje igralcev „Dr. dr.“ in ne za vse drugo prej, potem morda šele za vaje.

Zahtevati dvorano kar neobzirnino in z nekim čudnim imperativom, to ne gre. „Dramatično društvo“ prav rado vstreza vsem, če le more, in je obzirno do vseh. Naj bodo tudi tisti, ki dozdaj niso bili.

Naše gledališče tako dolgo ne bo brez ovir, dokler ne odzavame odboru denarne skrbi. Ta denarna skrb je bila dozdaj večja, nego pa namen gledališča. Pa kaj bi rekli: gledališče!

Odbornik „Dramatičnega društva“ se mora navaditi kalkulirati in računati samo z večernim inkasom — vse drugo je postranska stvar. In to ni prav. Odbor bi moral predvsem skrbeti za čim popolnejše predstave, drugo vse pa naj bi bila skrb bolj drugih.

Letos smo jo še prerinili, a če drugo leto ne bo še izdatnejših denarnih virov, dvomim na vsem.

Predno končam, se moram toplo zahvaliti igralškemu ensamblu za trud in vse; posebno zahvalo pa režiserki, gospe Danilovi, ki se je mnogo trudila in brigala za našo oder. — Gospi Germekova in Ponikvarjeva, pa gospod Jaka Štoka so nam s svojim marljivim sodelovanjem brezplačno premnogo pomagali in koristili. Presrečna hvala jim!

Gospod drž. in dež. posl. dr. Rybář nam je izposloval podporo K 600 in je podpiral pri naučnem ministerstvu prošnjo, ki smo jo poslali še za bodočo podporo. — Uplivnemu g. poslancu se preiskreno zahvaljujemo za trud in posredovanje.

Tržaška hranilnica in posojilnica prav izdatno podpira „Dr. dr.“, odkar obstoja; „Trgovsko obrtna zadruga“ tudi ni pozabila našega društva in je nam naklonila podporo K 500. Ustf. banka in Živnostenska pa Ljublj. kreditna so darovale po K 20, K 25 in K 50.

Vodstvo tiskarne in uredništvo „Edinosti“ nam rada ustrežala v marsičem.

Vodstvo slov. gledališča v Ljubljani nam je šlo na roke z izposojevanjem iger in vlog.

Vsem torej prevroča zahvala za podpore in usluge!

Da povem vse, omenjam, da sem bil sklical 4. majnika t. l. anketo, ki naj bi se bila posvetovala o bodočnosti slov. gledališča v Trstu. Od 21 povabljenih gospodov jih je prišlo 6, eden se je opravičil.

Sklenili nismo ničesar.

## Društvene vesti.

Pevsko društvo „Kolo“ ima prihodnjo sredo 25. t. m. pevsko vajo.

Dramatično društvo v Trstu. — Gg. odbornike in njih namestnike uljudno vabim da bi se udeležili današnje seje v gledališki dvorani ob 8. uri zvečer. Prosim polnoštevilne in točne udeležbe. Predsednik.

„Tržaška podpora in bralno društvo“ otvori z današnjim dnevom ambulanco v prostorih krajevne skupine N. D. O. pri Sv. Jakobu. Uradne ure so: vsaki torek in petek popoldne od 5. ure naprej. Zdravnik je ob uradnih urah vsakokrat pol ure na razpolago.

Kdor ni še upisan v bolniški blagajni, naj to stori sedaj, ko ima lepo priliko, ker je ambulanca v bližini arzenala in drugih tovarnen.

## Književnost in umetnost

Sociologija. Spisal dr. Karol Ušeničnik. Založila Katoliška bukvarna. — Cena: Broširano 8 K 50 v., vezana 10 K 50 vln. — Priporočamo to knjigo vsem onim, ki se zanimajo za socialna vprašanja. Po površnem pregledu te knjige moramo sicer reči, da je pisana z enostranskega stališča in mi se nikakor ne moremo strinjati z vsemi nazori, ki jih razvija pisatelj. Ipak moramo priznati, da je stala knjiga mnogo truda in da je poučna tudi za onega, ki se ne strinja s stališčem, ki narekuje pisatelju še poklic katoliškega teologa.

Mi se utegnemo s knjigo še obširneje pobaviti.

## Vesti iz Goriške.

**Živa sežgana.** Iz Gorice poročajo 23. t. m.: Gospa Karolina Massari, 44 let stara, stanujoča na Corso Giuseppe Verdi št. 21, se je polila s špiritom, ki se je vžgal. Dobila je opekline po celem životu. Ko so prišli na lice mesta zdravniki, je bila nesrečnica že mrtva. Natančneje se še ne zna, kako se je zgodila nesreča. Pokojnica je trpela na melanholiji.

**Iz Tomaja.** — Za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je podaril g. Rože Mihael K 5 mesto cvetja na grob svojemu pok. bratu Alojziju, ki je umrl 19. t. m. Sežani. Ob tej priliki se darovatelj iskreno zahvaljuje duhovništvu za spremstvo in nagovore, kakor tudi pevskemu društvu iz Tomaja za mile žalostinke ter vsem mnogoštevilnim prijateljem in znancem, ki so pokojniku izkazali zadnjo čast. — Denar je naložen v „Trgovsko-obrtni zadrugi“ v Trstu.

**Iz Šmarja pri Ajdovščini.** Dne 8. maja je priredila Ciril-Metodova podružnica za Šmarje veselico v Gorenji Branici. — Vsa priprava skoraj brez nikake reklame, izvršila se je v osmih dneh. Če tudi nam je ves dan kazalo nebo neprijetno, grozeče lice in so iz treh trdnjav letele tope puščice na sv. Cirila in Metoda, vendar se je zbralo toliko hrabrih, zavednih rodoljubov, da je bila udeležba povoljna.

Tam od sinje Adrije, kjer kraljuje slovenska edinstvo, prikoraliki so hrabri Sokoli. Velicasto so se razlivali po krasni dolini krepki glasovi „mogočnih pesmi: „Slovan na dan“ in „Odmev“, katere je zapel sokolski pevski zbor.

Vaša požrtvovalnost, dragi Sokoli, gani la je marsikaterga iz narodnega mrtvila; zato Vam izreka odbor Ciril-Metodove podružnice najsrčnejšo zahvalo. Isto tudi g. Fl. Čehovinu, ki je drage volje prepustil veselilni prostor, ter vsem onim, ki so količkar pripomogli, da se je vse tako dobro izteklo v prid prekornosti družbi sv. Cirila in Metoda.

Preplačala sta vstopnino: g. Semič iz St. Vida K 3-50, neimenovani K 4-50, za kar jima bodi najsrčnejša zahvala.

Odbor podružnice je pregledal dne 15. maja veselilne račune ter našel toliko prebitka, da je priglasi za obrambni sklad eden kamen (200 K).

To je najlepši dokaz dobro vspele veselice, a tudi najkrajši odgovor breznarodnemu napadalcu v „Prim. Listu“ na njegov bedasti „Altroche“.

Odbor.

Anončna pisarna Edvard Braun, Dunaj I. Rotenturmstrasse 9, ki šteje najboljše inserente iz tu- in inozemstva med svoje stalne klijente in ki je vsled svoje realitete na najboljšem glasu, je ustanovila v Budimpešti svojo filialko. — Ta vest bo vzbudila v krogih inserentov radost, ker bo tako dana garancija, da bo anončna pisarna Edv. Brauna še posebno mogla ustrezati vsem tvrdkam, ki inserujejo v ogrskih listih.

Opozorjamo svoje cenjene čitatelje na vozni red parnikov Avstro-hrvatskega parobrodne družstva na delnice v Puntu, na otoku Krku. Priporočamo to društvo vsem potnikom, kakor pravo in čisto narodno podjetje.

Parniki tega društva so novi, elegantni in brzi. — Oni, ki potujejo iz Reke in Opatije na otoke Krk, Rab, Lošinj in obratno s temi parniki imajo najlepšo in najprikladnejšo vožnjo.

## Avstro-hrv. parobrodarsko društvo Punat - otok Krk

### REDNE VOŽNJE:

Reka—Malinska—Krk—Punat vsak dan.  
Reka—Krk—Baška vsak p. ndeljek, sredo in soboto.

Reka—Opatija—Rab vsak četrtek tja in in nazaj.

Reka—Opatija—Krk—Baška, Rab—Lošinj vel.—Lošinj mali—Nerezine vsak dan.

Agencija na Reki I. Pakušić, via Kossuth 25

**Veliki kinematograf BELVEDERE**  
TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

**4 NOVOSTI!** ... Dne 24., 25. in 26. maja 1910 ... **4 NOVOSTI!**

1. Igra na sode (Po naravi); novost. — 2. Tajinstven človek (Novost!)  
3. Čarovnica z obrežja (Velika drama. Novost!) — 4. Janezek se uči plavati (komično).

**POHIŠTVO** **SOLIDNO : in : ELEGANTNO**  
PO ZMERNIH CENAH  
**RAFAELE ITALIA**  
TRST - V/A MALCANTON - TRST

**FRIDERIK SCHWARZ**  
Trst, Via Valdirivo št. 3, Trst

Zastopnik : znanih : mlinov  
**SZMOLENSKY & COMP.**  
SZABATKA

Proi parni mlin Békéscsaba

Akcijska družba parnih mlinov  
Baja. — Zastopnik za Trst, Goriško, Istro in Dalmacijo.

**ANTON REPENŠEK**  
knjigovez v Trstu, via Occlia 9  
priporoča slavnemu občinstvu  
svoje moderne urejene delavnice,  
v kateri se izvršujejo vse v to stroko spadajoče  
dela točno in po zmernih cenah,  
SVOJI K SVOJIM!

**Tvrška A. TOSORATTI**  
TRST, ulica Malcanton št. 6  
in podružnica Piazza Gianbattista Vico  
po jako zmernih cenah  
zefir angleških in narodnih tovarov.

Vsakovrsten perkal, zgotovljeno perilo in tkanine. Zavese, preproge, trliži, volna in žima za pernice, kakor tudi drobne predmete.

**PRODAJALNICA ŠVICARSKIH UR**  
**JOSIP OPPENHEIM**

Trst, Corso Štev. 5 (blizu knjižarne Vram)  
BOGATA IZBERA zlatih, srebrnih in kovinskih ur.  
Stenske ure z modernim zvonilom.  
PRSTANI, UHANI, VERIGICE itd. po zmernih cenah.  
Popravljanje se izvrši po dog. cenah in z garancijo

**UMETNI ZOBJE**  
Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez  
vsake bolečine

Dr. J. Cermák V. Tuscher  
zobozdravnik :: koncesij. zobni tehnik  
TRST  
ulice della Caserma št. 13, II. n.

Odprti se je **kinematograf „Adria“**  
v Škedenju  
Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

:: Vsaki torek in petek nov program. ::

VSTOPNINA : I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

## Mnenje g. dr. H. N. Deuvlettian-a, Carigrad

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Predpisal sem večkrat Vaše SERRAVALLOVO KINA-VINO Z ŽELEZOM (Vino di China Ferruginoso Serravallo) svoji klijenteli in imel sem vedno čudovite uspehe. Upliv tega izvrstnega izdelka je hitel in gotov.

CARIGRAD, dne 3. decembra 1909.

Dr. H. N. DEUVLETTIAN.

**Zagrebski Franck**

kot tovarniško znamko

priporočujemo kot priznani najboljši pridatek za kavo!

sl. zagan Y 1066, 1-101

## Vesti iz Istre.

Kako pospešujejo istrski Italijani promet s tujci Koprška paroplovna družba je uvela med Koprom in Portorože paroplovno vožnjo v nadeji, da bodo tujci, ki so v Portorože, kar drli v koprsko razstavo. Ker se pa zveza ni takoj rentirala, je koprška družba to vožnjo opustila. Kljub temu ponesrečenemu poskusu koprške družbe, je hotela poskusiti svojo srečo še neka tržaška paroplovna družba. Koprška družba ne bo imela pri tem seveda nikake škode; a mesto bo imelo le korist od tega, ako bo z omenjenim parnikom prihajal kak tujec več, da si ogleda razstavo.

Kljubu temu pa koprška družba iz same zavisti ni dopustila, da bi tržaški parnik jemal vodo na pomolu!

To je zopet ena onih karakterističnih potez naših Italijanov, ki dokazuje, da ti ljudje res nimajo nikakega pravega smisla. Če postopajo tako proti italijanskemu podjetju, ki se v tem slučaju ne more lmenovati niti konkurenčno podjetje, potem se ni čisto nič čuditi, da postopajo napram nam Slovanom tako, kakor postopajo. To naj si zapiše tudi ljubljanski „Slovenec“ v svoj album!

Natečaj. Na c. kr. kaznilnici v Kopru je razpisano mesto paznika.

Razpisana je služba zdravnika za občino Punat na otoku Krku.

Narodna slavnost, ki jo je na binokostno nedeljo priredilo pevsko-bralno in godbeno društvo „Istrski Grmič“ v Spodnji Skofiji, je izpadla prekrasno v vsakem oziru. Vas je bila slovesno odlična in veliko število slovenskih trobojnic, veselo plapoločih visoko nad vasjo, ki so že od daleč pozdravljale je oznanjalo, da tu prebiva nepokvarjen slovenski rod. S tržaškim vlakom ob 3.20 je prispelo mnogo okoličanov, Skedenjcev in Magdalenčanov, ki so bili pristrčno pozdravljeni istočasno z došlim pevskim društvom „Slovenija“ iz Srednje Skofije. Ob 3. uri in pol pa je istrski vlak pripeljal nad sto dekanskih Citalničarjev in drugih izletnikov. Med grmenjem topičev in veselim sviranjem slovenskih koračnic stali vsprejeti društvi „Slovenski dom“ iz Korošci-Elerjev in „Domovina“ iz Ospa, obe pristrčno pozdravljeni po predsedniku g. Kolariču. Nekoliko po 5. uri je pričela slavnost na dvorišču, lepo odličnem z zelenjem in množično našimi trobojnicami. Predsednik „Istr. Grmiča“ je nagovoril občinstvo z navdušenim, ognjevitim govorom.

Neomajljivi in zvesti člani „Grmiča“ vedeli so s taktim postopanjem pridobiti društvu novih zaščitnikov in podpornikov, tako da „Grmič“ sedaj bujnejše in krasnejše zeleni in cvete nego nikdar poprej. Pri teh besedah je privzdignil predsednik g. Kolarič na odru naslonjeno trobojnico in pred nami se je prikazal resničen, zelen, cvetoč in s trobojnicami ozaljšan grmič! Na to je nastalo veselo navdušeno vsklikanje. — Za tem se je vršil koncert točno po vspredu.

Opazalo se je mej tu nastopivšimi pevskimi društvimi neko zdravo, navdušeno tekmovalje, ki nam je v porok napredka in rastočega zanimanja za našo sveto stvar, za kar jim kličemo: Le tako neutrudno naprej, Vi proroki boljše bodočnosti našega naroda! Vsa čast Vam in hvala! — Bilo je navzočih tudi nekaj poštenih Lahov, ki so med seboj govorili: „Če si cant, questi sono canzoni, altroche daghi l'dao!“ — To naj služi v zadoščenje in vspodbujanje našim vrlim društvom, da se še z večjo verno poprimejo svoje svete naloge. — „Istrskemu Grmiču“ pa kličemo: Le tako naprej! Živi, rasti, cveti! To ti iskreno želim tvoja ožja istrska domovina in ves slovenski narod! Vsa čast in iskrena pohvala pa tudi izborni godbi in nje vrlému kapelniku g. Majcenu.

Za našo Družbo! Iz Dekani: Da pokazemo, da nikakor ne soglašamo z zadnjimi napadi na šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, priredi dekanska podružnica dne 3. julija t. l. vrtno veselico v Dekanih, katere čisti dobiček naj poveča premoženjsko stanje reševalke naše deke.

Vabimo vsa društva s Koperščine, da se udeležijo te prekoristne veselice ter nam po svojih močeh pomorejo s sodelovanjem.

Bratje Slovani! Ravno sedaj, ko se naši krvni in nekrvni nasprotniki trudijo, da bi svetu pokazali, da je Istra italijanska, prihitite vsi dne 3. julija v prijazen vas Dekani in pomozite, da dokažemo, da vse pisarenje o italijanstvu Istre so same klevete!

Bratska društva, ki se udeležijo veselice, so naprošena, da do 20. VI. t. l. prijavijo tajniku podružnice, g. Kosmini.

Nova podružnica CMD. Iz Klanca: Dne 29. t. m. ob 4. uri pop. se bo vršil pri nas v gostilni gospoda Metlike ustanovni shod za mešano podružnico sv. Cirila in Metoda za občini Ocizla-Klanec in Matetija.

Rodoljubi in rodoljubkinje! Udeležite se tega shoda polnoštevno!

Druge slovenske dekele.

Češkemu odboru slovenskega planinskega društva je deželni odbor kranjski dovolil 250 K podpore.

## Razne vesti.

Električni tramvaj bodo gradili v Dubrovniku. Z delom prično v kratkem in meseca oktobra prične tramvaj voziti.

Kolera v Moskvi. Iz Moskve poročajo, da se je tam po trimesečnem odmoru zopet pojavila kolera. Osebe, ki so obbolele za kolero, so umrle.

## LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zvestemu čitatelju „Edinosti“. — Beseda Dreadnought se izgovarja v angleškem jeziku dreadnaut ter pomenja: Ne boj se!

## Zahvala.

Podpisani odbor si šteje v prijetno dolžnost, da izreka v imenu pevskega društva „Kola“ najiskrenejšo zahvalo bratskemu pevskemu društvu v Vipavi na pristrčnem pozdravu in na ljubeznivi brigi, da je bilo izletnikom bivanje v Vipavi čim prijetnejše; dalje dekletam, ki so nam na ganljivo-nežen način izkazala svojo ljubav; gosp. županu Petroviču na postrežljivosti, s katero je šel izletnikom na roko; in slednjič vsem drugim osebam, ki so nas vsprejele kakor vsprejema brat brata.

Odbor pevskega društva „Kolo“.

**MALI OGLASI**

MALI OGLASI se računajo po 4 stot besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

**Pisarniškega vajenca** v starosti od 15 do 17 let sprejme takoj dr. Wilfan, Corso 37. 861

**Lepo perje** se prodaja za slavnjače bele po 6 in slama prve vrste po 5. ulica Media, Trst. 868

**POZOR!** Priporoča se slav. občinstvu restavracija Reka prej Mahorčič, Matavun, Škocijan, žel. postaja Divača, blizu slovenskih škocijanskih jam. Restavracija ima vedno na razpolago sveže pivo I. vrste, kakor tudi vsa vina prve vrste. Vedno dobro pripravljena domača kuhinja. Postrežba točna, cene zmerno; na razpolago je tudi lep prostor za avtomobile in kočije. Za obilen obisk se toplo priporoča JOSIP CERVENIČ, restavrator. 862

**Restavracija Potočnik** na BLEDU Posamezne sobe za tujce. Odda se tudi več sob skupaj. Izvrsna kuhinja. Cene zmerno. 853

**Priporočam** narodno-zavednemu občinstvu ki zna ceniti umet. izdelek modernih slik, svoji odlikovanji podjetji: Trst, Via delle Poste 10. — Gorica, Gosposka ulica 7. ANTON JERKIČ, fotograf. 2129

**Gostilničar** Kulot „Pri treh prijateljih“ v Gorici, ulica Caserma št. 11, se priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 854

**Pristna vina** vipavsko lastnega pridelka, istrsko in kraški teran, priporoča slavnemu občinstvu Franc Štrancar, lastnik gostilne „Pri Vipavu“ v ulici Industria 5, zraven ulice Giuliana. 688

**Gostilna „Al Ginnasio“** ulica Squero nuovo št. 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk Hinko Kosič. 1287

## RODOLFO JOHN - TRST

Piazza S. Giovanni 3, mezzanin.

## Glavni zastopnik pisalnega stroja „Adler“

se je preselil

v Piazza S. Giovanni 3, mezzanin.

## CANTI JUGOSLAVI

Jugoslovanske pesmi

IVANA KUŠAR-ja

Prihodnji mesec izide v Italiji I. zvezek te knjige. — Prevodi v italijanskem jeziku najboljših slovenskih, srbsko-hrvatskih in bolgarskih pesnikov. — I. zvezek bo obsegal tudi: Uvod, potem kratak načrt zgodovine slovenskega, srbsko-hrvatskega in bolgarskega slovstva in biografije sledečih pesnikov: Prešeren, Gregorčič, Kette, Zmaj Jovan Jovanović, Preradović, Branko Radičević, August Senoa.

Knjiga se bo prodajala po K 3.— v vseh knjigarnah.

Naročila sprejema IVAN KUŠAR (Inseratni odd. Edinosti) Trst, Galatti 18.

Na obroke! Velika izbira Na obroke!

izgotovljen. oblek za gospode in manuf. blaga

po jako zmernih cenah

JAKOB DUBINSKY, Trst, Barriera 34, II. n.

## Marljiv komi

ali komptoarist

iz stroke za sukno in pritikline, ki govori razun nemščine tudi perfektno slovensko in je zmožen za potovanje, se išče za takojšen vstop. Ponudbe z zahtevami glede plače, z referencami in fotografijo pod N. N. 7376 anončna pisarna RUDOLF MOSSE, Dunaj I., Seilerstätte 2.

## Majcen Miloš

mizar - Trst - ulica Leo štev. 2

priporoča slavnemu občinstvu svojo mizarnico. Izdeluje vsakovrstno, tudi NAJFINEJŠE POHIŠTVO

V najem se oddajo bicikli z zaloga dvokoles

in šivalnih strojev rabljenih po zelo nizki ceni in tudi na obroke.

TRST, Via Scorzeria štev. 12

V. Osvaldella

Ob nedeljah in praznikih odprto do 4. popold.

## DANIELE PILLIN

TRST - ulica Acquedotto 94

TELEFON 241

Velika zaloga gašenega in živega apna

Tovarna cementnih plošč in zaloga oglja za peči

## FRAN LAMPE

TRST, ul. Cavana 2

Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Pastrežba točna in na dom

## Brizgalnice

raznih vzorcev. — Popravki z največjo natančnostjo in jamstvom se izvršujejo v mehanični delavnici inštalacij kakor tudi vode in plina

G. Simsich & A. Boschin

Trst, Via Rossetti 5, Telefon 133, rim. IV

## POSTELJNA MOKROTA

Popolno ozdravljenje z jamčeno. Brezplačna navodila. Naznaniti je starost in spol. Mnogo zahvalnih p sem na razpolago. — Zdravniško priporočeno

INSTITUT „SANITAS“ VELBURG P. 345. BAVARSKO.

## Vožnja z avtomobili

Trst - Barkovlje - Miramar

Trst, Piazza Caserma 3, (Hotel Europa) tel. 28. Avtomobilna vožnja ob delavnikih (ob lepem vremenu). Popoldne odpotuje od zadnje tramwajske postaje v Barkovljah vsakih 20 minut enkrat avtomobil s prostori za 7 oseb. Cena 60 stot. za vsako osebo. Ob nedeljah in praznikih se vozi ves dan od 7. ure ure zjutraj vsakih 10 minut. — Ob delavnikih posebne vožnje iz Trsta v Miramar. Prvi odhod ob 8. uri zjutraj s trga Caserma. — Za pol- in celodnevne izlete v okolico, Bazovico, Lipico (konjarna), Villavicentino (starodaven park), Oglej (staro rimsko mesto z interesantnim domom in c. k. muzejem), Škocjansko jamo itd. kakor tudi za vožnjo po mestu so na razpolago avtomobili pod ugodnimi cenami.

## Pohištvo

Tekom meseca maja se bo prodajalo masivno, trdno pohištvo po izredno znižanih cenah.

Viljem Brod & Co., ulica Rossini 26

Kdor kupi za mesec avgust, ostane pohištvo franco v posebnih kladiščih.

## CARLO STRUKEL

prodajalnica drobnarij in igrač

TRST - Corso 34 - TRST

Galanterije iz usnja, polne torbe

Ovratnice, dežniki in palice.

Specijaliteta: Potrebščine za hribolazce.

## VELIKA ZALOGA

apnenega karbida

v kosih, aščaki od 100 kg . . . K 31.— : 22  
50 kg . . . K 32.20 : 100:  
znati 1/2, 1/3, 1/4 m/m od 100 kg . . . K 33.—  
50 kg . . . K 34.20 : kgr.

čiste teže, embalaža zaščitna.

proti takojšnjemu plačilu ali povzetju. — FRANKO ZALOGA TRST

PAOLO PATRIZI, TRST

ulica San Lazzaro štev. 9

## Grafologinja

izobrazena po Lom. brosovi, daja pojasnila o značaju in narčrtih za izobrazbo otrok. — Sprejema boljše sloje vsaki dan, izvzemši nedelje in praznike od 3-6. ure. — ROJAN, ŠKORKLIJA S. PIETRO 34 (Vila, pritličje).

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

## Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove

(vokal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Povračniki, močne jope, kakor tudi razni paletotovi. Obleke za dom in dolo. Delavske obleke. Trikotni loden. Nepremokljivi plašč (pristni angliki). Specijaliteta: blago tu- in inozemskih tovarov. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

## Bogomil Pino

veliki urar v Sezau

ima svojo

novi prodajalnice

TRST, ulica

Vic. cen. Bellini 13

nasproti cerkve

sv. Antona novega

Vsakov. verižic

po tov. cenah.

TRŽAŠKI SLOVANI in posebno okoličani ki prihajajo v mesto po raznih opravilih, imajo najlepše in najprimernejše zbirališče v dobropoznanu

Kavarni Universo

ki se nahaja na trgu pred „Narodn. domom“ št. 1, upravn. nasproti restavracije „Balkan“. V kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški in laški časniki in vsa boljše ilustr. revije. Za obilen obisk se priporoča FRANJO BOJČ.